THE SEMANTIC INTERPRETATION OF THE NOMINAL GROUP BY USING THE GENERATIVE LEXICON

Ionela Gușatu, Assist, PhD, "Carol Davila" University of Medicine and Pharmacy, Bucharest

Abstract: This paper aims to demonstrate a new method for the interpretation of the noun phrase. This method is based on the generative lexicon presented by James Pustejovsky. The novelty brought by the generative lexicon is that it proposes a representation of the lexical meaning that is richer and better structured than other theories. Throughout this paper we will show, by taking into account the generative lexicon and especially the qualia structure, the way in which the head-noun selects its adjuncts in order to form semantically correct noun phrases.

Keywords: the generative lexicon, lexical meaning, Pustejovsky, noun phrase, qualia structure

1. Lexiconul Generativ (LG)

Lexiconul generativ reprezintă o nouă metodă de abordare a sensului lexical. Această teorie a fost prezentată de Pustejovsky în lucrarea sa intitulată *The generative lexicon*[1]. Elementul de noutate pe care îl aduce teoria lexiconului generativ este că propune o reprezentare a sensului lexical mai bogată şi mai bine structurată decât alte teorii. Lexiconul generativ este structurat pe următoarele nivele: nivelul structurii de argumente (ARGSTR), nivelul structurii de evenimente (EVENSTR) şi nivelul structurii de caracteristici (QUALIA).

1.1. Structura de argumente prezintă tipurile posibile de argumente pe care le poate selecta o unitate lexicală. În această categorie intră argumentele autentice (1a), argumentele implicite (1b), argumentele cvasi-pleonastice (1c) şi adjuncţii (1d):

(1) *a. Ion a sosit.*
b. Ion a construit o casă de lemn.
c. Ion a şutat cu dreptul.
d. Ion a sosit luni.

1.2. Structura de evenimente se referă la tipul de bază al evenimentului şi la posibila structură internă a acestuia: stări, procese şi tranziţii. În (2), avem două subevenimente: un proces şi o stare. Relaţia temporală este redată cu ajutorul restricţiei $<_\alpha$, care arată că evenimentul este compus din două subevenimente dintre care unul îl precedă pe celălalt (e_1 precedă e_2), iar atributul ACCENT reliefează unul dintre subevenimete (e_1).

(2)
$$\begin{bmatrix} \text{spargere} \\ EVENSTR = \begin{bmatrix} E_1 & = & proces \\ E_2 & = & stare \\ RESTR & = & <_\alpha \\ ACCENT & = & e_1 \end{bmatrix} \end{bmatrix}$$

1.3. Structura de caracteristici menţionează patru caracteristici de bază ale sensului cuvântului: rolul *CONSTITUTIVE*, rolul *FORMAL*, rolul *TELIC* şi rolul *AGENTIVE*.

Rolul *CONSTITUTIVE* prezintă relaţia dintre un obiect şi părţile lui constituente: material, elemente componente. Rolul *FORMAL* se referă la cel care distinge obiectul într-un domeniu mai larg, de exemplu caracteristicile fizice precum orientare,

[1] Pustejovsky, James, 1995, *The Generative Lexicon*, The MIT Press, London.

BDD-V55 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:56:42 UTC)

formă, dimensiune, etc. Rolul *TELIC* specifică scopul şi funcţia obiectului, iar rolul *AGENTIVE* menţionează factorii implicaţi în originea obiectului sau „producerea acestuia": artefact, creator.

Structura de caracteristici a termenului *roman* (3) este interpretată astfel: *romanul* este o naraţiune (rolul *CONSTITUTIVE*) care apare de obicei sub forma unei cărţi (rolul *FORMAL*) şi care a fost scris (rolul A*GENTIVE*) cu scopul de a fi citit (rolul *TELIC*).

(3)
$$\begin{bmatrix} \text{roman} \\ QUALIA = \begin{bmatrix} CONST & = & naratiune \\ FORMAL & = & carte \\ TELIC & = & de\ citit \\ AGENT & = & scris \end{bmatrix} \end{bmatrix}$$

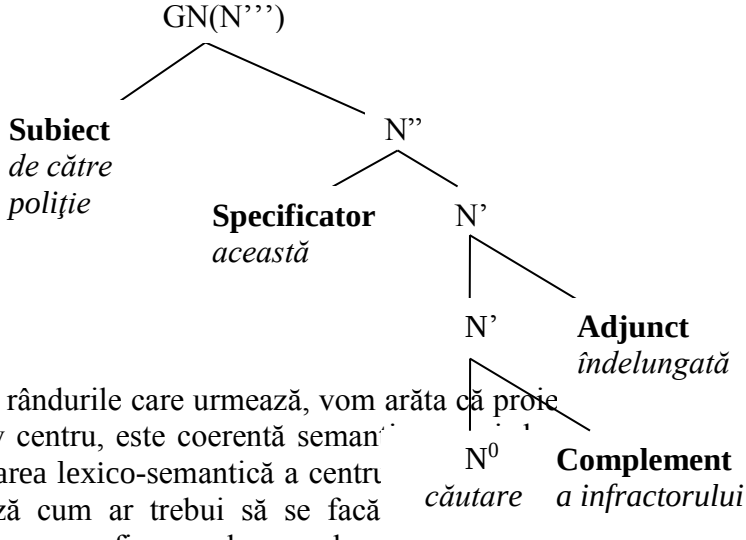
Toate aceste caracteristici duc la o mai bună descriere a sensului cuvântului şi mai ales la înţelegerea structurilor nominale.

2. Lexiconul Generativ şi grupul nominal

Structura grupului nominal, ţinând cont de regulile de subcategorizare şi de constrângerile X-bar, prezintă un centru (substantiv, pronume sau numeral) care poate avea complement, subiect, specificator şi adjunct. Subiectul este de obicei agentul procesului denumit prin centru sau posesorul. Complementul corespunde genitivului obiectiv din gramatica tradiţională şi se identifică cu tema sau pacientul procesului. Funcţia de specificator este realizată printr-o parte de vorbire care nu este recunoscută ca atare în gramatica tradiţională: determinatorii. Ei corespund adjectivelor pronominale, articolului, numeralului cardinal şi ordinal. Adjuncţii caracterizează din punct de vedere semantic substantivul pe care îl însoţesc. Ei pot fi adjective calificative, propoziţii relative sau grupuri prepoziţionale.

În (4) este reprezentată, sub formă de arbore, structura grupului nominal *această căutare îndelungată a infractorului de către poliţie:*

(4) *această căutare îndelungată a infractorului de către poliţie*



În rândurile care urmează, vom arăta că proie al, pornind de la un substantiv centru, este coerentă seman reprezentarea lexico-semantică a centru predictează cum ar trebui să se facă convingătoare confirmare, la care dem să ajungă, deşi au intuit-o. La un moment dat, aceste analize ajung la intersecţia cu sintaxa.

În continuare vom analiza structura câtorva grupuri nominale care au ca centru un substantiv şi care sunt urmate de un grup prepoziţional:

(5) *Am citit un* ***roman de Rebreanu*****.**

BDD-V55 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:56:42 UTC)

În (5) avem un grup nominal format din substantivul-centru *roman* şi din grupul prepoziţional *de Rebreanu* care este subiectul centrului. Centrul are următoarea reprezentare LG simplificată:

$$\begin{bmatrix} \text{roman} & & & \\ ARGSTR & = & \begin{bmatrix} ARG1 & = & x:roman \\ D-ARG1 & = & y:uman \\ D-ARG2 & = & z:uman \end{bmatrix} \\ EVENSTR & = & \begin{bmatrix} E_1 & = & stare \\ E_2 & = & proces \\ ACCENT & = & e_1 \end{bmatrix} \\ QUALIA & = & \begin{bmatrix} FORMAL & = & x \\ TELIC & = & a \quad citi(e_2, z) \\ AGENTIVE & = & a \quad scrie(e_2, y) \end{bmatrix} \end{bmatrix} \quad (6)$$

Din această reprezentare se înţelege că nominalul *roman* are două argumente (D-ARG) subînţelese: *x este compus de y* şi *z citeşte x*. Prin precizarea agentului, are loc expansiunea coerentă a nominalului: *de Rebreanu, de Sadoveanu, de Slavici, etc*. Structura de evenimente ne vorbeşte despre două procese subînţelese: de *a scrie* şi de *a citi*. Aceste procese se regăsesc împreună cu argumentele lor în structura de caracteristici: TELIC specifică destinaţia centrului şi anume *de a fi citit*, iar AGENTIVE specifică modul în care acesta a apărut: *a fost scris*.

Argumentul explicit *Rebreanu* are următoarea reprezentare :

$$\begin{bmatrix} \text{Rebreanu} & & & \\ ARGSTR & = & [ARG1 & = & y:uman] \\ QUALIA & = & [FORMAL & = & y] \end{bmatrix} \quad (7)$$

Operaţia de explicitare/precizare a argumentului subînţeles al nominalului *roman* se explică prin substituirea variabilei *y* cu o constată, şi anume numele *Rebreanu*. De aici rezultă GN *roman de Rebreanu* ce are următoarea reprezentare:

$$\begin{bmatrix} \text{roman de Rebreanu} & & & \\ ARGSTR & = & \begin{bmatrix} ARG1 & = & x:roman \\ D-ARG1 & = & y:\text{Rebreanu} \\ D-ARG2 & = & z:uman \end{bmatrix} \\ EVENSTR & = & \begin{bmatrix} E_1 & = & stare \\ E_2 & = & proces \\ ACCENT & = & e_1 \end{bmatrix} \\ QUALIA & = & \begin{bmatrix} FORMAL & = & x \\ TELIC & = & a \quad citi(e_2, z) \\ AGENTIVE & = & a \quad scrie(e_2, \text{Rebreanu}) \end{bmatrix} \end{bmatrix} \quad (8)$$

Prin urmare, orice precizare a agentului implicat în procesul de scriere a romanului duce la expansiunea corectă şi coerentă a nominalului.

(9) ***Ziua de vineri*** *trece foarte repede.*

În (9), grupul prepoziţional *de vineri* nu este un argument obligatoriu al centrului, de unde rezultă că grupul nominal *ziua de vineri* este format din centrul *ziua* şi din adjunctul *de vineri*. Şi în cazul de faţă, specificarea argumentului duce la expansiunea centrului. *Vineri*

BDD-V55 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:56:42 UTC)

(11) este un subtip al tipului exprimat de centrul *ziua* (10), ceea ce-i permite adjuncţia la centru, după cum putem observa în (12). Este de remarcat că şi în acest caz, rolul FORMAL este semnificativ pentru expansiunea centrului. Alte expansiuni posibile ale centrului ar fi: *de (poi)mâine, de ieri, de vineri, de luni, etc.*

(10)
$$\begin{bmatrix} \text{zi} & \\ ARGSTR & = & [ARG1 = x] \\ EVENSTR & = & [E_1 = stare] \\ QUALIA & = & [FORMAL = x] \end{bmatrix}$$

(11)
$$\begin{bmatrix} \text{vineri} & \\ ARGSTR & = & [ARG1 = y:zi] \\ EVENSTR & = & [E_1 = stare] \\ QUALIA & = & [FORMAL = y] \end{bmatrix}$$

(12)
$$\begin{bmatrix} \text{ziua de vineri} & \\ ARGSTR & = & [ARG1 = x:zi] \\ EVENSTR & = & [E_1 = stare] \\ QUALIA & = & [FORMAL = ziua(x) \wedge de\ vineri(y)] \end{bmatrix}$$

(13) *Se laudă că are* ***bunuri de vânzare.***

În (13), substantivul-centru *bunuri* (14) este urmat de adjunctul *de vânzare.* Acesta evidenţiază rolul TELIC care oferă informaţii despre destinaţia *mărfii*: de *a fi vândută* sau *cumpărată*. În acest caz, expansiunea devine posibilă când disjuncţia este înlocuită cu unul din disjuncte. Alte grupuri prepoziţionale posibile pentru expansiunea centrului sunt: *de import, de export, de contrabandă, etc.*

(14)
$$\begin{bmatrix} \text{bunuri} & & \\ ARGSTR & = & \begin{bmatrix} ARG1 & = & x:uman \\ ARG2 & = & y:ob.fizic \end{bmatrix} \\ EVENSTR & = & \begin{bmatrix} E1 & = & stare \\ E2 & = & proces \\ ACCENT & = & e1 \end{bmatrix} \\ QUALIA & = & \begin{bmatrix} FORMAL & = & x \\ TELIC & = & a\ \ vinde(e2,x,y) \end{bmatrix} \end{bmatrix}$$

(15)
$$\begin{bmatrix} \text{vînzare} & & \\ ARGSTR & = & \begin{bmatrix} D-ARG & = & x:uman \\ ARG & = & y:marfa \end{bmatrix} \\ EVENSTR & = & [E_2 = proces] \\ QUALIA & = & [FORMAL = a\ \ vinde(e_2,x,y)] \end{bmatrix}$$

BDD-V55 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:56:42 UTC)

$$\begin{bmatrix} \text{bunuri de vînzare} \\ ARGSTR = \begin{bmatrix} ARG1 = x:uman \\ ARG2 = y:marfa \end{bmatrix} \\ EVENSTR = \begin{bmatrix} E_1 = stare \\ E_2 = proces \\ ACCENT = e_2 \end{bmatrix} \\ QUALIA = \begin{bmatrix} FORMAL = y \\ TELIC = a\ vinde(e_2, x, y) \end{bmatrix} \end{bmatrix}$$

(16)

(17) *Am cumpărat un* ***kilogram de carne****.*

În exemplul de mai sus este ilustrată relaţia parte-întreg dintre centrul *kilogram* şi grupul prepoziţional *de carne* care este adjunctul său. Cele două substantive au următoarele reprezentări:

$$\begin{bmatrix} \text{kilogram} \\ ARGSTR = \begin{bmatrix} ARG1 = x: unitate\ de\ masura \\ D-ARG1 = y: ob.fizic \\ D-ARG2 = w: uman \end{bmatrix} \\ EVENSTR = \begin{bmatrix} D-E_1 = e_1: proces \\ D-E_2 = e_2: stare \end{bmatrix} \\ QUALIA = \begin{bmatrix} FORMAL = x \\ CONST = greutate(e_2, y, x) \\ TELIC = a\ masura(e_1, w, y) \end{bmatrix} \end{bmatrix}$$

(18)

$$\begin{bmatrix} \text{carne} \\ ARGSTR = [ARG1 = y: \text{carne}] \\ EVENSTR = \begin{bmatrix} D-E_1 = e_1: proces \\ D-E_2 = e_2: stare \end{bmatrix} \\ QUALIA = \begin{bmatrix} FORMAL = y \\ TELIC = a\ manca(e_1, w, y) \end{bmatrix} \end{bmatrix}$$

(19)

Structura *kilogram de carne* din (20) poate fi interpretată astfel: *kilogram* măsoară/cântăreşte *y*. Această informaţie face trimitere la rolul CONSTITUTIVE al centrului. Prin substituirea lui *y* cu *carne* are loc expansiunea *kilogram de carne.* Prin urmare, grupul prepoziţional *de carne* evidenţiază rolul CONSTITUTIVE al centrului său. Alte grupuri prepoziţionale care satisfac această condiţie sunt: *de fructe, de legume, de peşte, etc.*

BDD-V55 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:56:42 UTC)

(20)

$$\begin{bmatrix} \text{kilogram de carne} & & \\ ARGSTR & = & \begin{bmatrix} ARG1 & = & x: \ unitate \ de \ masura \\ D-ARG1 & = & y: unt \\ D-ARG2 & = & w: uman \end{bmatrix} \\ EVENSTR & = & \begin{bmatrix} D-E_1 & = & e_1: proces \\ D-E_2 & = & e_2: stare \end{bmatrix} \\ QUALIA & = & \begin{bmatrix} FORMAL & = & x \\ CONST & = & greutate(e_2, y, x) \\ TELIC & = & a \ \ manca(e_1, w, y) \end{bmatrix} \end{bmatrix}$$

(21) *Am cumpărat o sticlă* ***de vin*** *şi una* ***de şampanie****.*

În (21) avem doi centri urmaţi de câte un grup prepoziţional care are funcţia de adjunct. În ceea ce priveşte analiza centrilor, aceştia prezintă o ambiguitate: ei pot fi interpretaţi ca obiecte fizice sau ca măsuri ale lui *y*. Centrul *sticlă* şi adjunctul său *vin* sunt analizaţi mai jos:

(22)

$$\begin{bmatrix} \text{sticla} & & \\ ARGSTR & = & \begin{bmatrix} ARG1 & = & x: \ unitate \ de \ masura \\ D-ARG1 & = & y: ob.fizic \\ D-ARG2 & = & w: uman \end{bmatrix} \\ EVENSTR & = & \begin{bmatrix} D-E_1 & = & e_1: proces \\ D-E_2 & = & e_2: stare \end{bmatrix} \\ QUALIA & = & \begin{bmatrix} FORMAL & = & x \\ CONST & = & greutate(e_2, y, x) \\ TELIC & = & a \ \ masura(e_1, w, y) \end{bmatrix} \end{bmatrix}$$

(23)

$$\begin{bmatrix} \text{vin} & & \\ ARGSTR & = & \begin{bmatrix} ARG1 & = & y: lichid \\ D-ARG1 & = & w: uman \end{bmatrix} \\ EVENSTR & = & [D-E_1 \ = \ proces] \\ QUALIA & = & \begin{bmatrix} FORMAL & = & y \\ TELIC & = & a \ \ bea(e_1, w, y) \end{bmatrix} \end{bmatrix}$$

Structura care rezultă prin compoziţia celor doi termeni, *sticlă de vin*, poate fi interpretată astfel: *sticla* măsoară *y*. Această informaţie face trimitere la rolul CONSTITUTIVE al centrului. Prin substituirea lui *y* cu *vin* are loc expansiunea *sticlă de vin.* Prin urmare, grupul prepoziţional *de vin* evidenţiază rolul CONSTITUTIVE al centrului său. Alte grupuri prepoziţionale care satisfac această condiţie sunt: *de ţuică, de gin*, *etc.*

BDD-V55 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:56:42 UTC)

$$\begin{bmatrix} \text{sticla de vin} & & \\ ARGSTR & = & \begin{bmatrix} ARG1 & = & x:sticla \\ D-ARG1 & = & y:vin \\ D-ARG2 & = & w:uman \end{bmatrix} \\ EVENSTR & = & \begin{bmatrix} D-E_1 & = & e_1:proces \\ D-E_2 & = & e_2:stare \end{bmatrix} \\ QUALIA & = & \begin{bmatrix} FORMAL & = & x \\ CONST & = & greutate(e_2,x,y) \\ TELIC & = & a \quad bea(e_1,w,y) \end{bmatrix} \end{bmatrix}$$

(24)

3. Concluzii

Analiza grupului nominal din perspectiva lexiconului generativ s-a demonstrat a fi o metodă eficientă de analiză a sensurilor cuvintelor. În această analiză a fost necesară şi stabilirea structurii sintactice a grupului nominal pentru ca apoi să se explice compatibilitatea semantică dintre centru şi dependenţii săi. Prin urmare, lexiconul generativ a demonstrat că dependenţii centrului, în cazul de faţă grupul prepoziţional, nu pot fi adăugaţi în mod liber unui centru şi că fiecare semnificaţie este derivabilă din reprezentarea semantică pe care lexiconul generativ o dă centrului nominal.

4. Bibliografie

1. Ionescu, Emil, *Gramatici formale*, Editura Universităţii din Bucureşti, 2007.

2. Jackendoff, Ray, *X-bar Syntax: A Study of Phrase Structure.* The MIT Press, Cambridge, Massachusetts and London, England, 1977.

3. Katz, Jerrold J., Fodor, Jerry A., 1963, *The structure of semantic theory*, Language 39, pp.170-210.

4. Pustejovsky, James, 1995, *The Generative Lexicon*, The MIT Press, London.

BDD-V55 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:56:42 UTC)